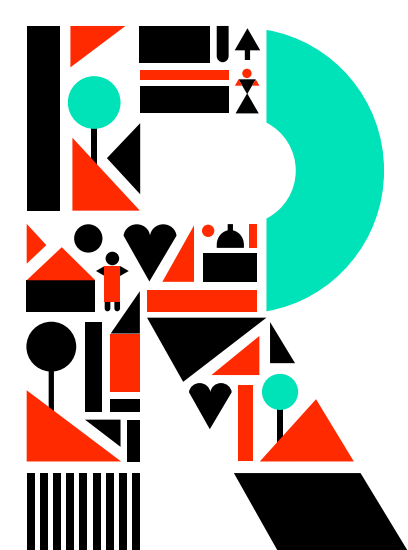

LUDZIE • PRZESTRZEŃ • ZMIANA

zdjęcie: Urząd Miasta Bydgoszcz

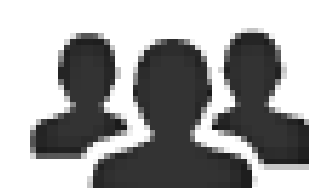
Rewitalizacja

zdjęcia: Dyspersja

Wiele miast, miasteczek i wsi nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału. Barierą są:

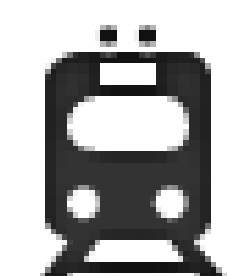
NEGATYWNE ZJAWISKA SPOŁECZNE

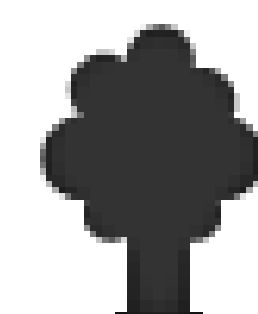
ZASTÓJ GOSPODARCZY

DEGRADACJA PRZESTRZENI I INFRASTRUKTURY

DEGRADACJA ŚRODOWISKA

POTRZEBA REWITALIZACJI

SPIRALA NEGATYWNYCH ZJAWISK

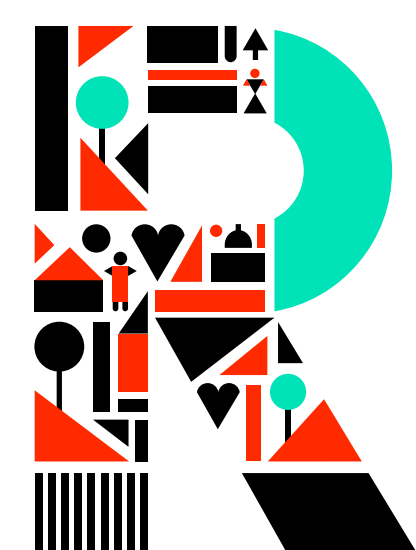
– nie można wskazać jednej tylko przyczyny degradacji. Dzisiejsze problemy wynikają z wieloletnich zaniedbań i zachodzących przemian:

ubóstwo, koncentracja zjawisk patologicznych, dziedziczenie biedy, segregacja społeczna, starzenie się społeczeństwa

długotrwałe bezrobocie, niski poziom wykształcenia młodych mieszkańców, niski poziom przedsiębiorczości, brak inwestycji prywatnych, puste lokale użytkowe

niski standard mieszkań i brak remontów, przestarzałe i zawodne sieci infrastrukturalne, nieatrakcyjne przestrzenie publiczne, brak zieleni (betonowe podwórka), nefunkcjonalne zaplecze usługowe

zanieczyszczenia powietrza i wody, energochłonność starej zabudowy, wysoki poziom hałasu

Rewitalizacja

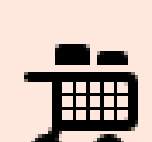
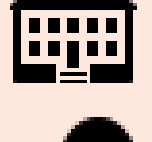
REWITALIZACJA TO ZATRZYMANIE SPIRALI NEGATYWNYCH ZJAWISK

zdjęcia: Stefan Brajter

CELEM REWITALIZACJI JEST WYPROWADZENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH Z KRYZYSU.

GLÓWNE EFEKTY REWITALIZACJI TO:

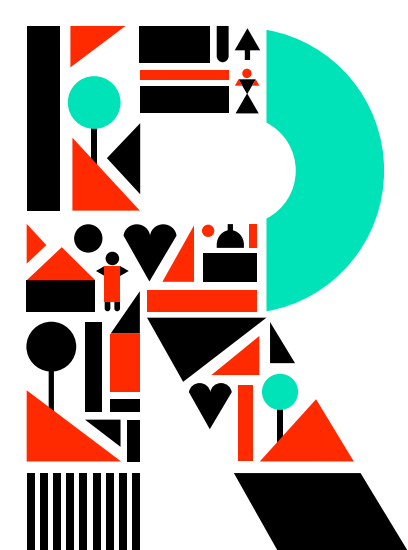
- lepsze warunki mieszkaniowe
- poprawa bezpieczeństwa
- rozwój lokalnego handlu i usług
- powstanie nowych miejsc pracy
- lepszy dostęp do usług publicznych
- wzmocnienie więzi sąsiedzkich i kapitału społecznego
- miejsca spotkań dla dzieci, młodzieży i osób starszych
- atrakcyjne przestrzenie publiczne
- ciekawe wydarzenia kulturalne i sportowe

REWITALIZACJA PRZYCZYNIĄ SIĘ TAKŻE DO:

- kształtowania miasta zwartego i przeciwdziałania suburbanizacji
- poprawy jakości środowiska m.in. przez ograniczenie niskiej emisji i poprawę efektywności energetycznej
- podnoszenia świadomości lokalnego dziedzictwa kulturowego, wartości zabytków i historii miejsca

REWITALIZACJA UMOŻLIWIA PODNIESIENIE POZIOMU JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH. PRZYNOSI POPRAWĘ WIZERUNKU CAŁEGO MIASTA I OŻYWIENIE LOKALNEJ GOSPODARKI.

Rewitalizacja

DOTYCHCZASOWE DOŚWIADCZENIA POLSKICH MIAST – „REWITALIZACJA 1.0”

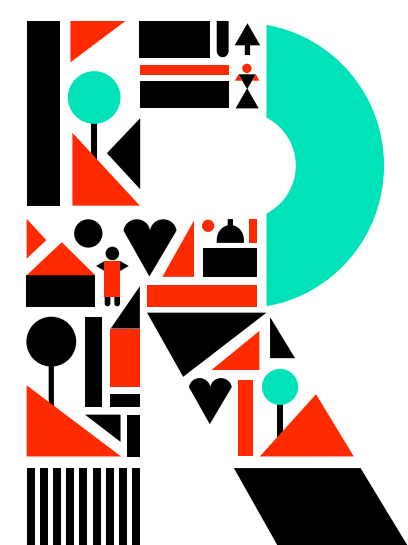

zdjęcie: Urząd Miasta Płock

REWITALIZACJA TO ZŁOŻONY PROCES, KTÓRY POPRZECZ DŁUGOTRWALE I WZAJEMNIE POWIĄZANE DZIAŁANIA PROWADZI DO OŻYWIENIA SPOŁECZNEGO I GOSPODARCZEGO OBSZARU ZDEGRADOWANEGO. W POLSCE ZREALIZOWANO JUŻ WIELE PROJEKTÓW REWITALIZACYJNYCH. CZĘSTO BYŁY ONE DOPIERO WSTĘPEM DO ROZPOCZĘCIA WŁAŚCIWEGO PROCESU REWITALIZACJI, PONIEWAŻ BRAKOWAŁO:

- kompleksowości – działania koncentrowały się w jednej ze sfer (najczęściej technicznej),
- koncentracji na obszarze zdegradowanym – realizowane projekty były rozproszone w przestrzeni miasta,
- dopasowania do problemów występujących na zdegradowanym obszarze – programy „rewitalizacji 1.0” często były oparte na arbitralnie przyjętych założeniach,
- zaangażowania społeczności lokalnej i partnerów społeczno-gospodarczych w prowadzenie działań rewitalizacyjnych.

CZĘŚĆ MIAST, MIASTECZEK I WSI PROWADZIŁA DZIAŁANIA W SPOSÓB ZINTEGROWANY I KOMPLEKSOWY, ALE NIE MOGŁA ROZWIĄZAĆ ZIDENTYFIKOWANYCH PROBLEMÓW OBSZARU BEZ ODPOWIEDNICH, SYSTEMOWYCH NARZĘDZI. WNIOSKI Z „REWITALIZACJI 1.0” POZWOLIŁY OPRACOWAĆ ROZWIĄZANIA WSPIERAJĄCE REWITALIZACJĘ W POLSCE.

Rewitalizacja

KOMPLEKSOWA REWITALIZACJA – PRZEPIS NA SUKCES

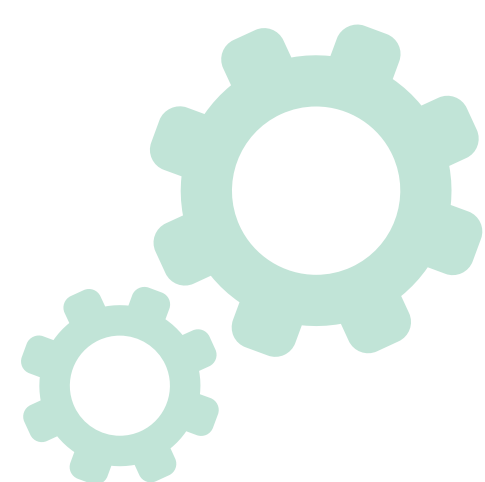

zdjęcia: Urząd Miasta Wrocław

NIE MA JEDNEGO PRZEPISU NA REWITALIZACJĘ, PONIEWAŻ KAŻDE MIASTO, MIASTECZKO I WIEŚ SĄ INNE. W każdym przypadku należy znaleźć inny, dopasowany do charakteru i specyfiki miejsca oraz możliwości pomysł na poprawę sytuacji. Dotychczasowe doświadczenia uczą, że punktowe projekty nie przynoszą wystarczającego efektu.

BYĆ ODPOWIEDZIĄ NA KONKRETNE
ZJAWISKA KRYZYSOWE WYSTĘPUJĄCE
W ZDEGRADOWANYM OBSZARZE

ŁĄCZYĆ WYSIŁKI WIELU PODMIOTÓW
NA RZECZ OŻYWIENIA OBSZARU
(władz lokalnych, mieszkańców,
przedsiębiorstw, organizacji pozarządowych)

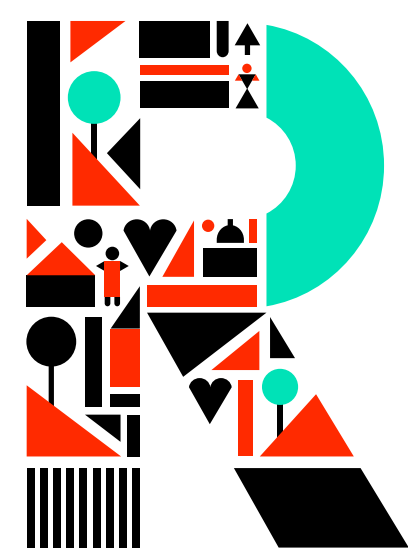
KOMPLEKSOWA,
„SZYTA NA MIARĘ”
REWITALIZACJA
POWINNA:

WŁĄCZAĆ SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ
DO DZIAŁANIA NA KAŻDYM ETAPIE

DAWAĆ NADZIEJĘ NA ROZPOCZĘCIE
POZYTYWNYCH ZMIAN

DOPROWADZIĆ DO TRWAŁEJ POPRAWY
SYTUACJI W OBSZARZE REWITALIZACJI

Rewitalizacja

KOLEJNOŚĆ ZMIAN W OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH – SUKCES KOMPLEKSOWEJ REWITALIZACJI

zdjęcie: Dyspersja

1

POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA
NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH

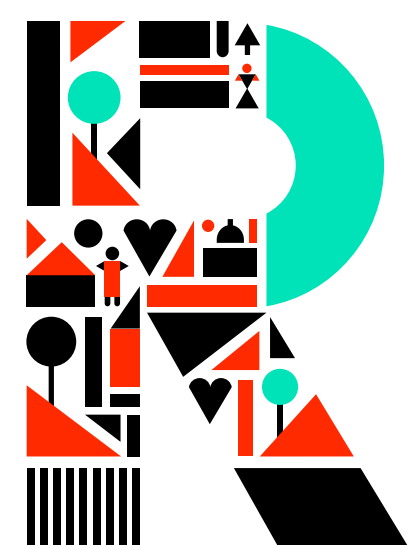
2

POBUDZENIE ROZWOJU SPOŁECZNO - GOSPODARCZEGO

3

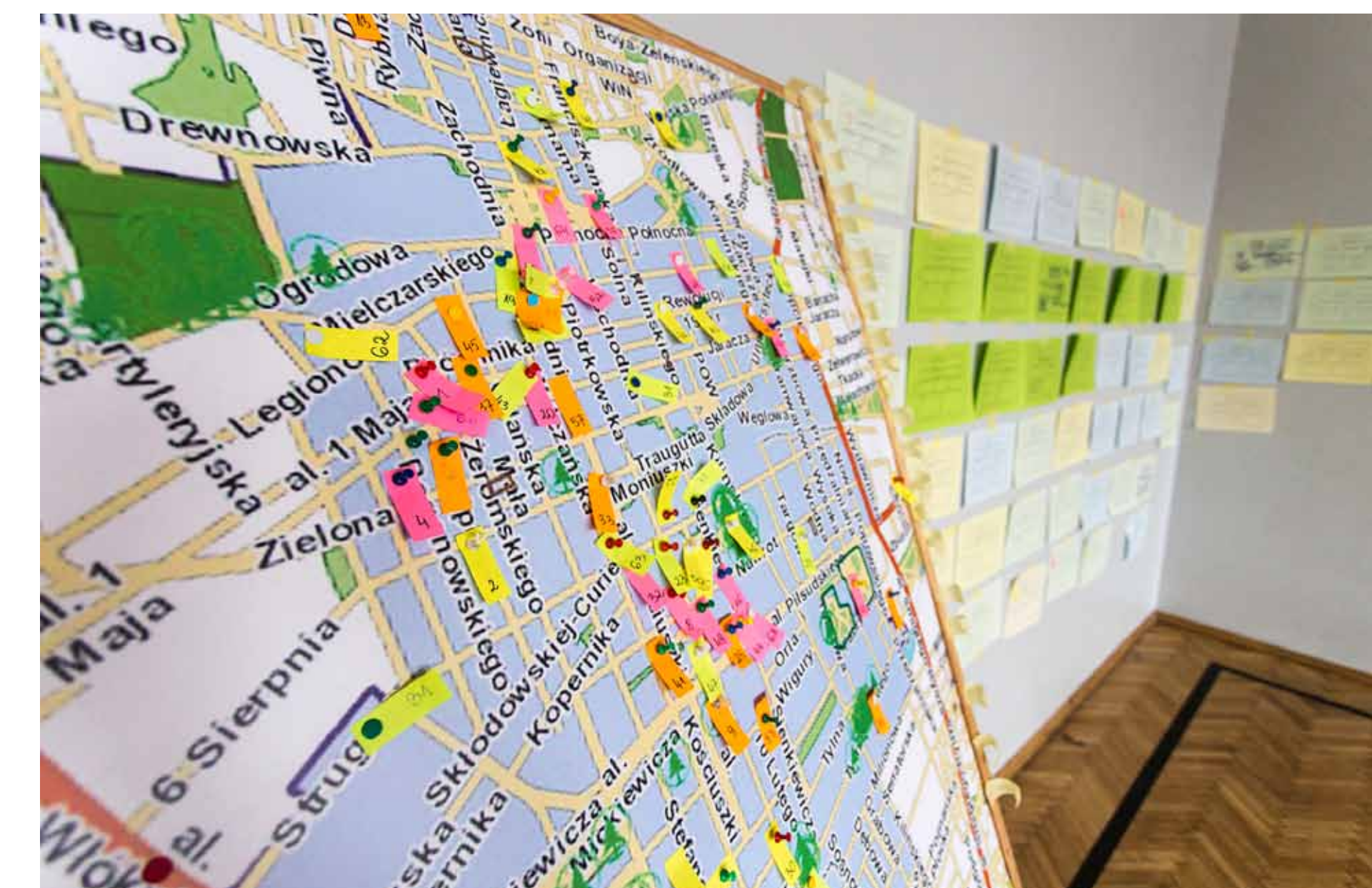
PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM KRYZYSOWYM W LOKALNEJ
SPOŁECZNOŚCI, GOSPODARCE, PRZESTRZENI I ŚRODOWISKU

Rewitalizacja

KLUCZOWE ZASADY SKUTECZNEJ I TRWAŁEJ REWITALIZACJI

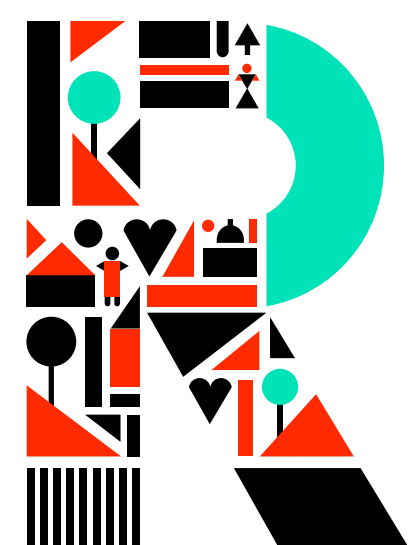

zdjęcia: Stefan Brajter

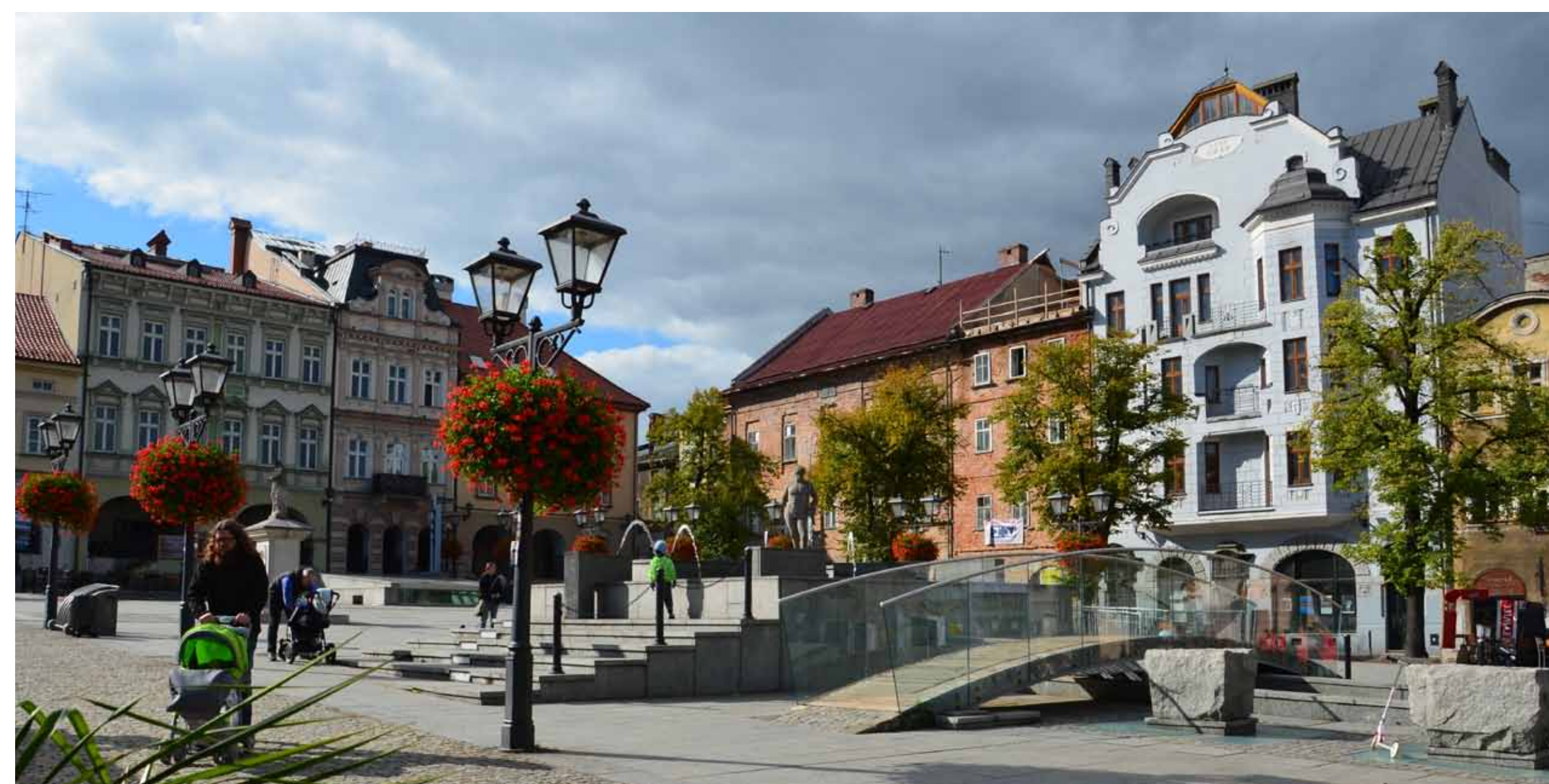
REWITALIZACJA

- 1 STRATEGICZNE PODEJŚCIE** – wizja rewitalizacji obszaru to element spójnej wizji rozwoju miasta, miasteczka, wsi. Powinna być zawarta w programie rewitalizacji, który jest drogowskazem dla wszystkich uczestników.
- 2 PLANOWANIE OPARTE NA DIAGNOZIE** – diagnoza pokazuje problemy konkretnych obszarów, eksponuje istniejące potencjały i wartości, umożliwia zaplanowanie skutecznych działań na obszarze o szczególnym natężeniu negatywnych zjawisk, a jednocześnie o istotnym znaczeniu dla rozwoju gminy.
- 3 WŁĄCZENIE SPOŁECZNE** – społeczność lokalna i jej potrzeby są w centrum działań rewitalizacyjnych. Partycypacja społeczna oznacza nie tylko aktywność i uczestnictwo, ale i świadomość obowiązków wobec społeczności.
- 4 KOMPLEKSOWOŚĆ** – realizacja programu rewitalizacji sprawia, że działania w poszczególnych sferach dopełniają się, przynosząc mierzalny efekt w postaci aktywizacji i rozwoju obszaru dotkniętego wcześniej kryzysem.
- 5 PARTNERSTWO I WIELOPODMIOTOWE ZARZĄDZANIE** – w realizacji działań uczestniczą na każdym etapie wszyscy zainteresowani (mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje publiczne). Dzięki partnerstwu dzielą się zadaniami i obowiązkami, wspierając się w osiągnięciu zakładanego celu.
- 6 KONCENTRACJA DZIAŁAŃ I ŚRODKÓW** – intensywne wsparcie może przynieść efekt, jeśli środki nie zostaną zbyt rozproszone: obszar rewitalizacji – zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji – nie może być większy niż 20% powierzchni gminy i zamieszkaną przez więcej niż 30% jej mieszkańców.

DŁUGOTRWALE EFEKTY

Rewitalizacja

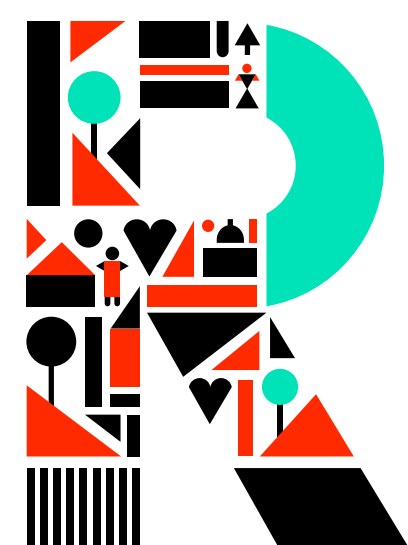

Nowe Warpno: zdjęcie Dyspersja, Bielsko Biała: zdjęcie Anna Balcerzak, Łódź: zdjęcie Stefan Brajter

REWITALIZACJĘ TRZEBA USZYĆ NA MIARĘ KONKRETNEGO OBSZARU

STOSUJĄC ZASADY SKUTECZNEJ I TRWAŁEJ REWITALIZACJI, TRZEBA STWORZYĆ PROGRAM DZIAŁAŃ DLA KONKRETNEGO OBSZARU. DLA KAŻDEGO OBSZARU REWITALIZACJI ZESTAW DZIAŁAŃ POWINIEN BYĆ INNY. WSPÓŁPRACA WSZYSTKICH UCZESTNIKÓW REWITALIZACJI POMÓŻE GO DOBRZE DOPASOWAĆ DO LOKALNYCH POTRZEB I POTENCJAŁU.

NOWE SZANSE DLA LOKALNEJ SPOŁECZNOŚCI		INWESTYCYJNE WSPARCIE PRZEMIAN		OŻYWIEŃIE LOKALNEJ GOSPODARKI	
dobry dostęp do usług społecznych (edukacji, opieki zdrowotnej, kultury)	promowanie równych szans wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji	remonty budynków mieszkalnych i użytkowych	odnowa parków, skwerów i przestrzeni publicznych	dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo	promowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia
wspieranie aktywnego uczestnictwa mieszkańców w życiu miasta	tworzenie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu	modernizacja infrastruktury technicznej	poprawa efektywności energetycznej budynków	wsparcie innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw,	wykorzystanie walorów zabytków i lokalnej kultury
budowanie tożsamości lokalnej		budowa nowych mieszkań w centrach miast	dobrze wyposażenie placówek edukacyjnych	rozwój przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych	
		tworzenie lokalnych centrów usług społecznych	rekultywacja terenów poprzemysłowych		

Rewitalizacja

SKUTECZNOŚĆ REWITALIZACJI ZALEŻY OD SYSTEMOWEGO WSPARCIA

zdjęcie: Dyspersja

RZĄDOWY SYSTEM WSPARCIA REWITALIZACJI

- zmiany w obowiązujących przepisach prawnych
- ustawa o rewitalizacji z 9 października 2015 r. i inne regulacje

**ROZWIĄZANIA
LEGISLACYJNE**

- fundusze europejskie
- krajowe środki publiczne
- środki prywatne

**ŹRÓDŁA
FINANSOWANIA**

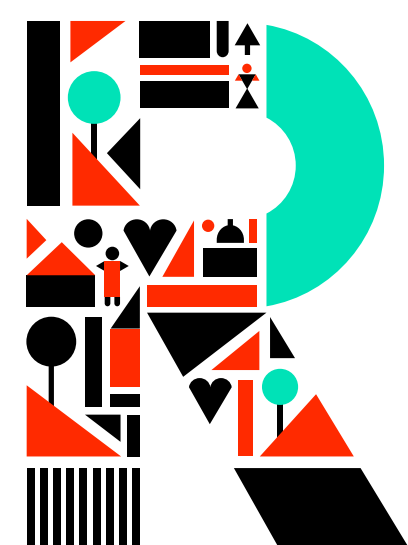
- profilowanie różnych polityk problemowych pod kątem ich włączenia w procesy kompleksowej rewitalizacji

**INSTRUMENTY
WSPARCIA**

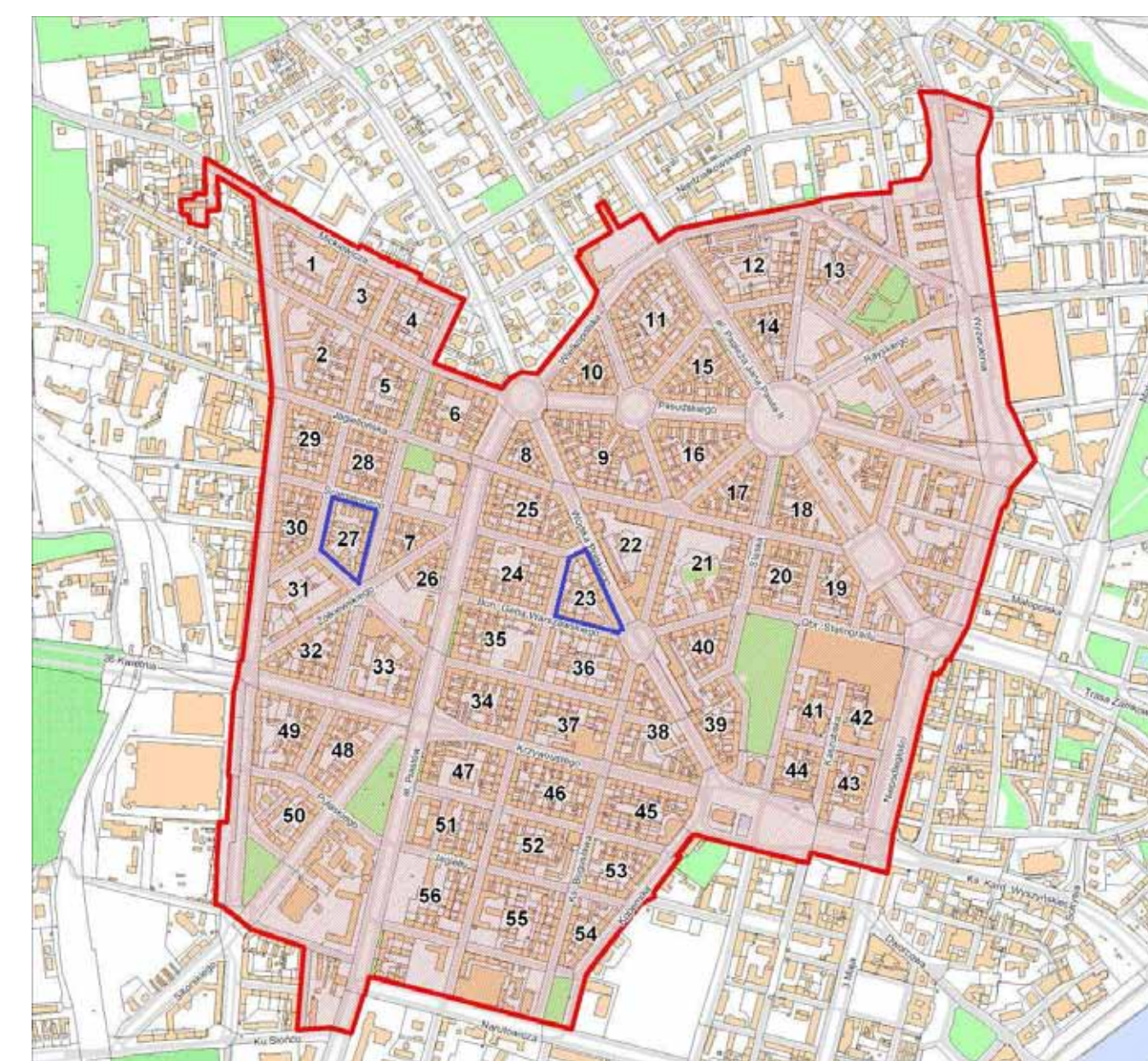

- centrum wiedzy o rewitalizacji
- projekty pilotażowe i wymiana dobrych praktyk
- publikacje
- warsztaty, szkolenia

**INFORMACJA I WSPARCIE
MERYTORYCZNE**

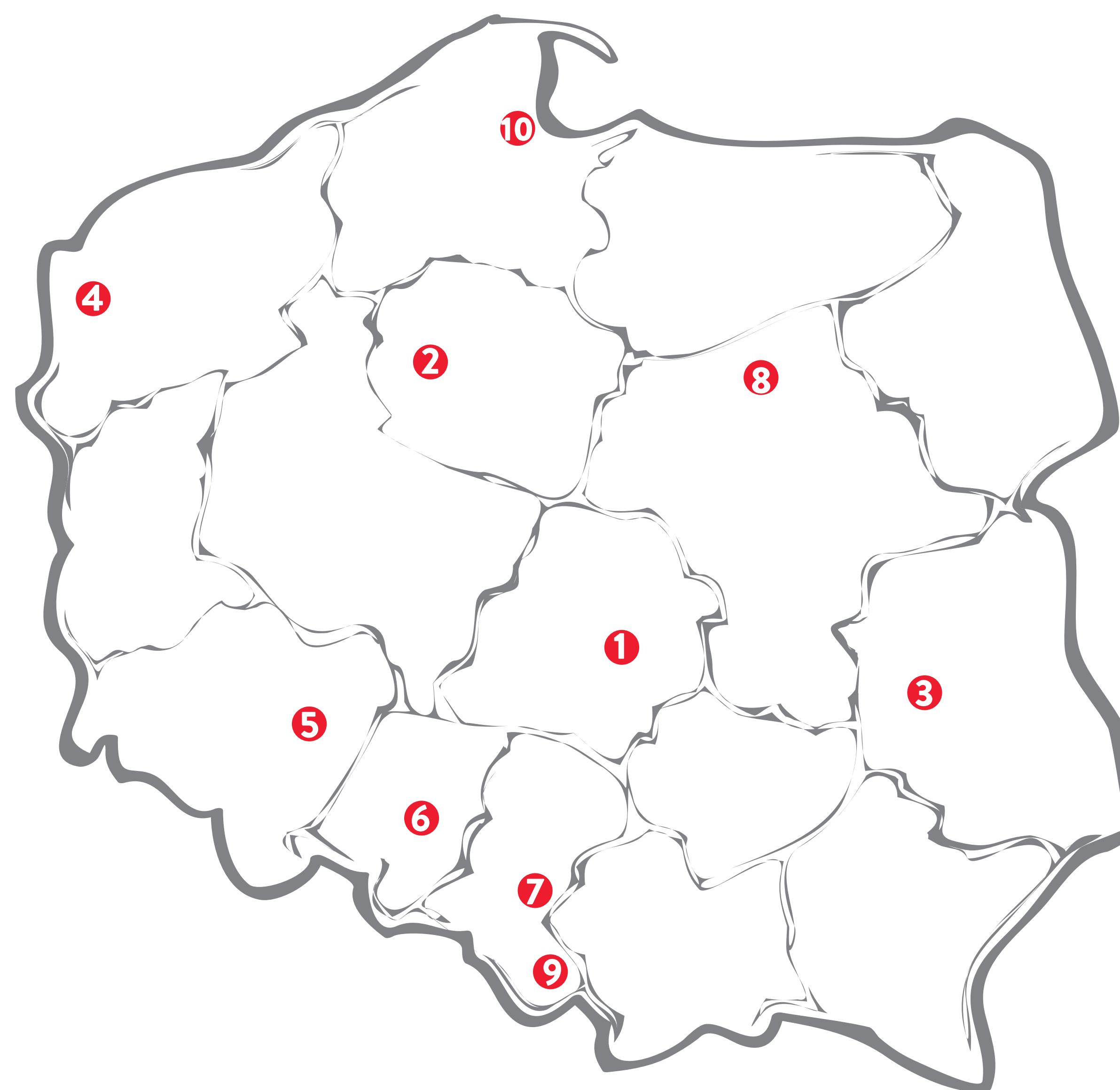
Rewitalizacja

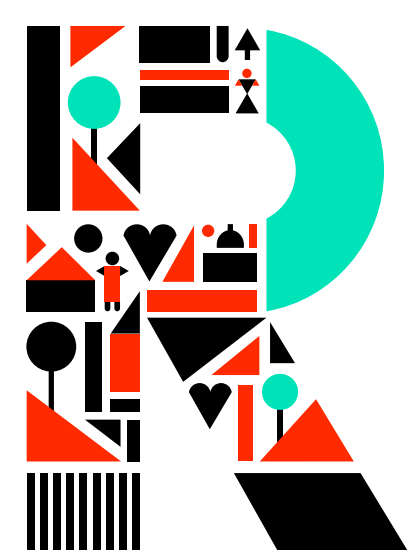
zdjęcia ze zbiorów: UM Wałbrzych, UM Szczecin, UM Gogolin

CHOCIAŻ WŁAŚCIWA REWITALIZACJA W POLSCE DOPIERO SIĘ ROZPOCZYNA, MOŻNA JUŻ ZNALEŹĆ WARTOŚCIOWĄ INSPIRACJĘ I WSKAZÓWKI.

Na mapie przedstawiono wybrane przykłady przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

- 1 Łódź
- 2 Bydgoszcz
- 3 Nałęczów
- 4 Stargard Szczeciński
- 5 Wrocław Nadodrze
- 6 Program Odnowy Wsi Opolskiej
- 7 Katowice Nikiszowiec
- 8 Przasnysz
- 9 Bielsko-Biała
- 10 Gdańsk-Dolne Miasto

Rewitalizacja

KSIĘŻY MŁYN W ŁODZI

NOWY WYMIAR ZABYTKOWEGO OSIEDLA MIESZKANIOWEGO

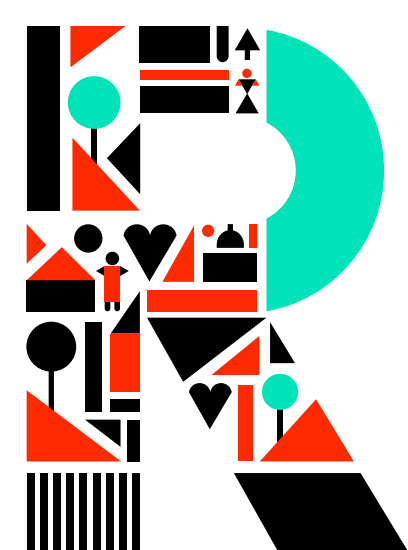
zdjęcia: Stefan Brajter

Wieloletni brak remontów i modernizacji sprawił, że budynki komunalne na Książkim Młynie i ich otoczenie były w bardzo złym stanie technicznym. Budynki nie miały podłączeń do sieci ciepłej. W niewielkich mieszkaniach w trudnych warunkach mieszkały często wieloosobowe rodziny.

Rewitalizacja, prowadzona od kilku lat w porozumieniu z mieszkańcami, zakłada zachowanie charakteru Książkiego Młyna. To jedno z unikatowych w kraju osiedli robotniczych z XIX wieku, tak charakterystycznych dla przemysłowej Łodzi. Zachowanie dziedzictwa to w tym przypadku nie cel, ale narzędzie do podniesienia atrakcyjności tego obszaru. Warunki

mieszkaniowe są dostosowywane do współczesnych standardów, lecz z poszanowaniem wytycznych konserwatorskich i z dbałością o zachowanie „ducha miejsca”. Dotychczasowi mieszkańcy wracają do wyremontowanych mieszkań. Dzięki remontom powstały także nowe mieszkania do wynajmu.

Stopniowo Książki Młyn zmienia się. Pojawiły się pracownie artystyczne oraz teren rekreacyjny wyposażony w estradę. Niedługo powstaną także: klub dla mieszkańców, dom obsługi turystycznej z restauracją oraz Akademickie Centrum Designu Akademii Sztuk Pięknych.

Rewitalizacja

WYSPA MŁYŃSKA W BYDGOSZCZY PRZYWRÓCENIE MIASTU RZeki

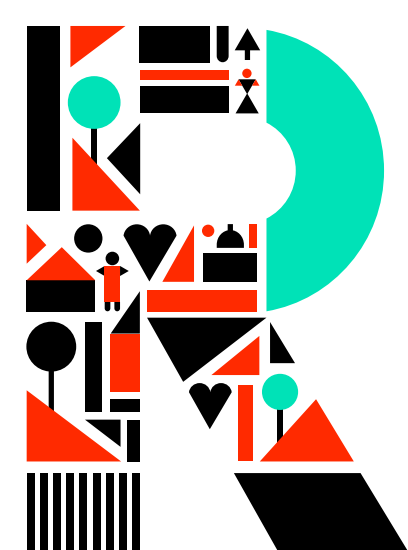

zdjęcie: ze zbiorów Urzędu Miasta Bydgoszcz

Mimo urokliwego położenia nad Brdą, Bydgoszcz przez ponad pół wieku była odwrócona od rzeki. Położona w centrum miasta Wyspa Młyńska zniechęcała nieuporządkowaną przestrzenią i brakiem atrakcyjnych wydarzeń.

W ciągu kilku lat wyspa zmieniała się w przestrzeń aktywnego wypoczynku, kultury i edukacji. Powstało Centrum Pracy i Przedsiębiorczości, Muzeum Pieniądza i przystań dla łodzi i tramwaju wodnego. Atrakcyjne wydarzenia kulturalne i muzyczne stały się codziennością, a Brda znów jest miejscem wycieczek i aktywnego wypoczynku.

Sukces rewitalizacji Wyspy Młyńskiej pokazuje znaczenie współdziałania jednostek publicznych z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i przedsiębiorcami. Władze miasta zadbały o opracowanie planów miejscowych. Dzięki nim powstały przejrzyste warunki dla rozwoju przedsiębiorczości na terenie całego Starego Miasta w Bydgoszczy. Rozpoczęły się nowe inwestycje w uporządkowanej przestrzeni. Od tego czasu organizacje pozarządowe i urząd miasta są w stałym kontakcie z przedsiębiorcami. Wspólnie osiągnęły rzadki w Polsce efekt – miejsce reklam zajęły zadbane witryny sklepowe i donice z kwiatami.

Rewitalizacja

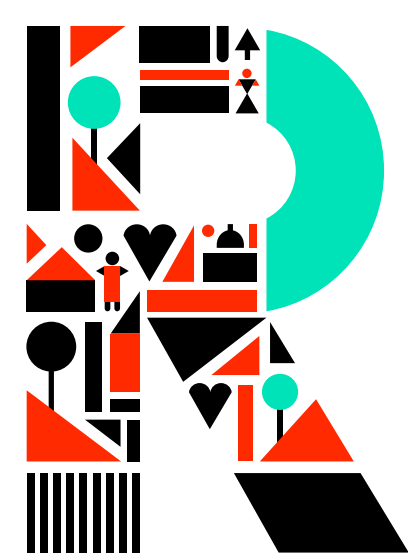
PARK ZDROJOWY I CENTRUM NAŁĘCZOWA PRZYWRÓCENIE HARMONII MIĘDZY MIASTEM A UZDROWISKIEM

zdjęcia: Maciej Muzyka

Nałęczów zawdzięczał rozkwit na początku XX wieku mikroklimatowi i wodom zdrojowym. Park Zdrojowy niezmiennie przyciągał kuracjuszy, ale w ostatnich latach w przestrzeni miasta widoczny stawał się podział na zadbaną część sanatoryjną i nieatrakcyjną część mieszkaniową. Goście uzdrowiska niechętnie wychodzili poza jego teren, ponieważ część miejska nie oferowała alternatywnych sposobów spędzenia czasu. Nie znajdowali w mieście ciekawych wydarzeń czy atrakcyjnych usług. Nie był to problem dotyczący tylko przyjezdnych, gdyż mieszkańcy również spędzali czas głównie na terenie uzdrowiska. Miasto, poza częścią uzdrowską, trwało

w stagnacji, zamiast tętnić życiem i korzystać ze stałej obecności kuracjuszy i wczasowiczów. Nałęczów nie wykorzystywał potencjału, który tkwił w jego tradycji i w możliwościach tworzonych przez rozwijające się uzdrowisko. Władze miasta niedawno rozpoczęły działania, które przywróciły harmonię między uzdrowiskiem a częścią mieszkaniową. W ciągu trzech ostatnich lat przestrzeń publiczna w całym mieście stała się przyjazna i atrakcyjna. Dzięki dbałości o zielen, nowym placom zabaw i odnowionym skwerom mieszkańcy i kuracjusze wspólnie korzystają z uroku miasta i oferty lokalnych kawiarni i sklepików.

Rewitalizacja

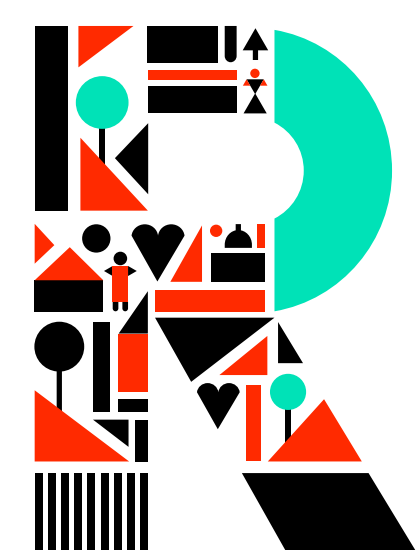
MIESZKANIA W STARGARDZIE SZCZECIŃSKIM SPÓJNA PRZESTRZEŃ DLA WSZYSTKICH W ŚRÓDMIEŚCIU

zdjęcia: ze zbiorów Starogardzkiego TBS Sp. z o.o.

Władze Stargardu Szczecińskiego już w latach 90. XX wieku zmierzyły się z trudnym problemem odnowy zwartej zabudowy śródmiejskiej. Od początku przebudowa i odnowa zaniedbanych kwartałów była prowadzona wspólnie z mieszkańcami. Ciekawe i funkcjonalne projekty wybierano w konkursach urbanistycznych. W czasie realizacji dbano o dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i atrakcyjne detale. Większość mieszkań przeznaczono na wynajem. Efektem jest przestrzeń, w której dobrze się mieszka i która jest dostępna dla osób o różnych dochodach i w różnej sytuacji życiowej. Stworzono ofertę mieszkaniową dla osób starszych, osób z niepełno-

sprawnościami i usamodzielniających się po pobycie w domu dziecka. Alternatywą dla rodzin zastępczych są mieszkania „rodzinkowe”, gdzie mieszkają dorastający wychowankowie domów dziecka i innych placówek opiekuńczo-wychowawczych. Dzięki stałej lub czasowej obecności opiekuna młodzi ludzie uczą się samodzielnie prowadzić dom, pomagać sobie w codziennych czynnościach oraz planować wydatki na utrzymanie. W Stargardzie powstało do tej pory kilka tego typu mieszkań, a model ten został rozpowszechniony w wielu gminach w Polsce (m.in. w Raciborzu, Rudzie Śląskiej, Człuchowie, Mikołowie i Rybniku).

Rewitalizacja

OSIEDLE NADODRZE WE WROCŁAWIU

WSZECHSTRONNE WSPARCIE NAJLEPIEJ POMAGA PRZEDSIĘBIORCOM

zdjęcie: Dyspersja

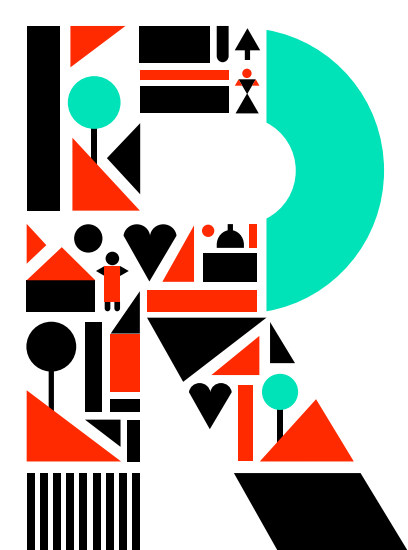
Powaznym problemem Nadodrza był jego zły wizerunek. Osiedle kojarzono ze zniszczonymi budynkami i przestępczością.

Urząd Miasta, jednostki miejskie i liczne organizacje pozarządowe wspólnie zaczęły zmieniać Nadodrze już w 2006 r. Z inicjatywy władz utworzono Infopunkt, który od początku prowadzi organizacja pozarządowa. To miejsce dla przedsiębiorców, w którym mogą dowiedzieć się o wolnych lokalach użytkowych i potencjalnym wsparciu. Część lokali użytkowych należących do miasta wyremontowano oraz obniżono czynsz za ich wynajem na pracownie dla lokalnych artystów. Właściciele małych firm skorzystali

z porad i informacji o dostępnych lokalach. Studenci Akademii Sztuk Pięknych pomagali w poprawianiu wystroju witryn.

Uruchomiono portal internetowy przedstawiający pracownie i kawiarnie działające na Nadodrze. Okazją do ich poznania są organizowane cyklicznie imprezy „Noc Nadodrza”. Stworzone zostały lokalne marki, na przykład tradycyjne wypieki są promowane jako „Złoto Nadodrza”.

Osiedle zmienia się w modne miejsce, gdzie pojawia się coraz więcej inicjatyw społecznych i prywatnych przedsięwzięć. Jest teraz częściej odwiedzane przez wrocławian i turystów. Wprowadzają się tu nowi mieszkańcy.

Rewitalizacja

ODNOWA WSI OPOLSKIEJ POMYSŁ NA REWITALIZACJĘ WSI

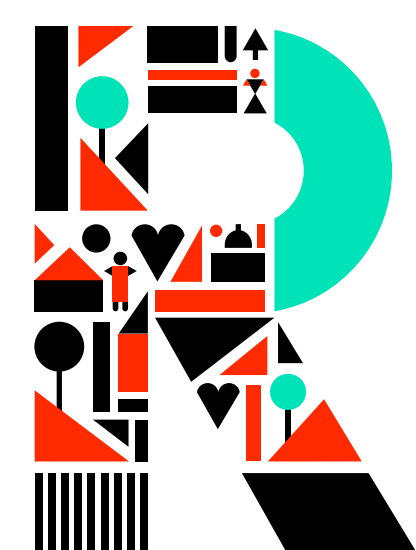
zdjęcia: ze zbiorów Urzędu Miejskiego w Gogolinie

Wieś opolska wyróżnia się pozytywnie spośród wsi innych województw ładem przestrzennym i zaangażowaniem społecznym mieszkańców w działania na rzecz rozwoju lokalnego. Nie jest to przypadek, lecz efekt kilkunastu lat współpracy samorządów gmin, województwa, organizacji pozarządowych oraz zwykłych mieszkańców. W 1997 r. na bazie doświadczeń niemieckiego landu Nadrenia-Palatynat powołano Program Odnowy Wsi Województwa Opolskiego. W ten sposób przeniesiono na Opolszczyznę zasady kształtowania poczucia odpowiedzialności mieszkańców za ich małe ojczyzny.

Mieszkańcy oraz lokalne organizacje działające w ramach Grup Odnowy Wsi uczestniczyli w opracowaniu lokalnych programów odnowy, a następnie realizowali je przy wsparciu finansowym zapewnionym przez samorząd

wojewódzki. Bardziej aktywne sołectwa poszukiwały także dodatkowych źródeł finansowania. Podstawą sukcesu było lokalne dziedzictwo, tradycje i produkty, święta i obyczaje.

Powstająca infrastruktura społeczna służyła jako miejsca spotkań i dyskusji. W wyborze najlepszej drogi rozwoju pomagali naukowcy i praktycy, dostępne były szkolenia i możliwość poznania dobrych praktyk w trakcie wyjazdów studyjnych. Dzięki kompleksowemu wsparciu zaczęła rozwijać się przedsiębiorczość (sprzedaż produktów regionalnych, agroturystyka, imprezy promujące walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe wsi). Rozwój gospodarczy następował równolegle ze zmianami w przestrzeni publicznej, modernizacją infrastruktury i prywatnymi inwestycjami.

Rewitalizacja

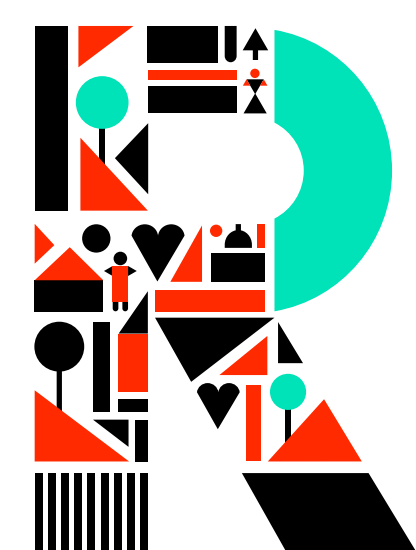
NIKISZOWIEC W KATOWICACH SERCE NIKISZOWCA ZNOWU BIJE

zdjęcie: ze zbiorów Stowarzyszenia FIL

Nikiszowiec to osiedle górnicze w Katowicach zaprojektowane przez braci Zillmannów na początku XX wieku. Projektantom udało się stworzyć przestrzeń, która przez wiele lat sprzyjała budowaniu więzi sąsiedzkich. Mimo tradycji i kapitału społecznego dzielnica z biegiem czasu niszczała z powodu braku potrzebnych remontów. Niski standard mieszkań sprawił, że w Nikiszowcu zaczęły dominować mieszkania socjalne. Stopniowo tradycyjne wartości Nikiszowca zaczynały blaknąć. Rewitalizacja miała pomóc w odbudowie kapitału społecznego dzielnicy i pokazać bogactwo lokalnej tradycji. Począwszy od 2008 roku lokalni aktywiści wraz z władzami miasta zaczęli realizować małymi

krokami Program Centrum Aktywności Lokalnej. Centrum zintegrowało społeczność wokół wydarzeń kulturalnych, jarmarków i regularnych spotkań. Oferuje także pomoc prawną i wsparcie mieszkańcom w trudnej sytuacji. Symbolem odnowy Nikiszowca jest dawny magiel, „serce Nikiszowca”, w którym znów odbywają się imprezy kulturalne, a turyści i mieszkańcy Katowic mogą poznać tradycję osiedla. Dzięki inspiracji i wsparciu wybitnego psychologa powstało Centrum Zimbardo. Młodzi mieszkańcy mogą się tu uczyć i aktywnie rozwijać swoje zainteresowania. Nikiszowiec jak niegdyś staje się wspólną przestrzenią wszystkich mieszkańców.

Rewitalizacja

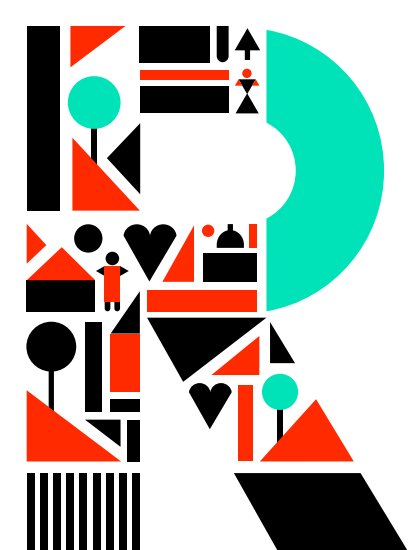
REWITALIZACJA OKOLIC RYNKU W PRZASNYSZU INWESTYCJA PUBLICZNA TO TYLKO PIERWSZY KROK

zdjęcie: Dyspersja

Zły stan miejskiego rynku, kamienic i ratusza sprawiał, że historyczne centrum Przasnysza nie było atrakcyjne dla mieszkańców i turystów. Władze miasta rozpoczęły realizację kilku projektów typowych dla małych miast w latach 2007–2013. Z funduszy unijnych wyremontowano rynek i ratusz, który został przeznaczony na muzeum z nowoczesną wystawą. Na tym kończy się typowy scenariusz „rewitalizacji 1.0”. W Przasnyszu inwestycje publiczne zachęciły większość właścicieli kamienic w rynku i okolicy do przeprowadzenia remontów. Równoległe z inwestycjami w infrastrukturę przeprowadzono szereg

przedsięwzięć społecznych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował projekt aktywizacji społeczno-zawodowej dla mieszkank Przasnysza oraz zainicjował utworzenie koalicji przeciwko przemocy domowej. Koalicja zrzesza obecnie policję, kuratorów sądowych, prokuraturę, szkoły, poradnię psychologiczną i organizację pozarządową. Ich współpraca przynosi wyraźne efekty. Ponadto Przasnysz stał się miastem przyjaznym osobom z niepełnosprawnościami. Dzięki lokalnym organizacjom pozarządowym zmienia się nie tylko przestrzeń, ale i udział osób z niepełnosprawnościami w życiu społecznym i kulturalnym miasta.

Rewitalizacja

STARÓWKA W BIELSKU-BIAŁEJ REWITALIZACJA TO WSPÓŁPRACA

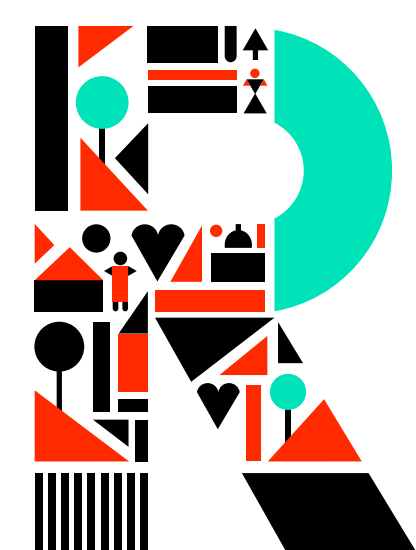

zdjęcia: Jacek Kachel oraz IRM

Rewitalizacja zaniedbanej bielskiej Starówki zaczęła się w 1997 roku. Właściciele kamienic nie byli w stanie przeprowadzić remontów na własny koszt, ponieważ zły stan techniczny wymuszałby poniesienie wysokich nakładów finansowych. Władze miasta włączyły do planowania działań przedstawicieli wielu lokalnych instytucji oraz ekspertów. Opracowano plan miejscowy, który pomógł w odnowie zabudowy. Jednocześnie powstało Biuro ds. Rewitalizacji Obszarów Miejskich na Starówce. Mieszkańcy mogli tam szybko znaleźć wsparcie w rozwiązywaniu bieżących problemów dotyczących okolicy, a urząd miasta nadzorował prace remontowe. Dzięki

bliskości Biura możliwy jest indywidualny kontakt z mieszkańcami obszaru. Pomoc otrzymali wieloletni użytkownicy i właściciele lokali użytkowych – bar, antykwariat, księgarnia, muzeum literatury.

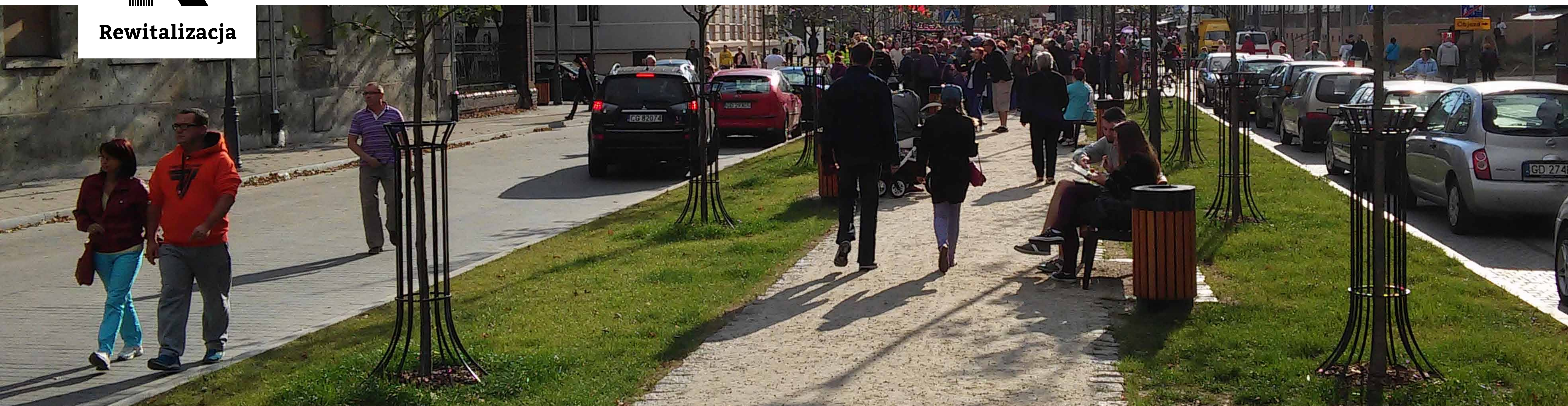
W projekcie „Nowa starówka – nowe szanse” w modernizację obszaru zaangażowały się spółki miejskie i podmioty prywatne. Dzięki przeprowadzonym inwestycjom udało się przełamać bariery rozwoju Starówki. Stopniowo pojawili się inwestorzy zainteresowani odnową kamienic. Proces rewitalizacji na bielskiej Starówce ciągle się toczy, integrując mieszkańców, inwestorów i przedsiębiorców.

Rewitalizacja

OSIEDLE DOLNE MIASTO W GDAŃSKU

INTEGRACJA DZIAŁAŃ POZWALA POKONYWAĆ PROBLEMY SPOŁECZNE

zdjęcie: Dyspersja

Na Dolnym Mieście skupiało się wiele problemów społecznych: ubóstwo, uzależnienia i przestępczość. W dzielnicy potrzebne były działania inwestycyjne. Zmodernizowano infrastrukturę i odnowiono przestrzeń publiczną. Brakowało infrastruktury społecznej, więc dwa remontowane budynki zostały zaadaptowane na funkcje społeczne i kulturalne. Intensywną działalność rozpoczęły Centrum Sztuki Współczesnej „Łaźnia” oraz świetlica dla uczniów i dzieci w wieku przedszkolnym. Urząd Miasta powołał Partnerstwo Dolne Miasto Otwarte. Przystąpiły do niego instytucje miejskie, organizacje pozarządowe oraz przedsiębiorstwa. W Okienku przedszkolnym i w Świetlicy ucznia Caritas realizowała program edukacyjny,

wychowawczy i socjoterapeutyczny dla dzieci, w Klubie seniora zajęcia integracyjne i rekreacyjne. W Klubie młodzieży prowadzonym przez Towarzystwo Profilaktyki Środowiskowej Mrowisko odbywały się zajęcia edukacyjne, terapeutyczne, socjoterapeutyczne i rozwojowe skierowane w szczególności do młodzieży narażonej na uzależnienia. Fundacja FOSA w Poradni dla rodzin udzielała wszechstronnego wsparcia terapeutycznego i poradniczego na rzecz dzieci i rodziców. Centrum Sztuki Współczesnej Łaźnia podczas zajęć Dotyk sztuki rozwijało kreatywność i wrażliwość dzieci i młodzieży. Zmiana wymaga czasu i kontynuacji działań. Wiele instytucji i organizacji wspólnie dąży do poprawy sytuacji w Dolnym Mieście.